

Polazeći od ciljeva i načela utvrđenih dosadašnjim programskim deklaracijama, u nastojanju da politički dosljedno i ažurno odgovorimo i odgovaramo na aktualna i buduća pitanja, prilagođavajući svoje djelovanje vremenu i prilikama u kojima djelujemo, **Šesti kongres SDA je 26. maja 2015. godine u Sarajevu usvojio**

PROGRAMSKU DEKLARACIJU ŠESTOG KONGRESA SDA

Sa vjerom u Boga i odlučni da se pridržavamo moralnih vrijednosti koje proizilaze iz temeljnih vjerskih i etičkih načela,

Čvrsto opredijeljeni za zaštitu i poštivanje izvornih i neotuđivih ljudskih prava i sloboda, te punu implementaciju Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i sloboda sa dodatnim protokolima,

Posvećeni ostvarenju našeg glavnog cilja – izgradnji suverene, cjelovite i prosperitetne Bosne i Hercegovine, demokratske države, ravnopravnih naroda i građana na cijelom njenom teritoriju,

Svjесni da je Bosna i Hercegovina zajednička država i da mora biti uređena po mjeri svih njenih građana i naroda – Bošnjaka, Srba, Hrvata i ostalih građana,

Uvjereni da unutarnje probleme i otvorena pitanja možemo i treba da rješavamo u skladu sa demokratskim principima – dijalogom, dogovorom i principijelnim kompromisima sa političkim predstavnicima građana i drugih naroda,

Sa željom da sadašnje i buduće generacije žive u miru i prosperitetu, uz međusobno uvažavanje i toleranciju gradeći jedinstvo bosanskohercegovačkih različitosti sa ciljem da naše razlike budu naše prednosti i bogatstvo, a ne razlozi za podjele i sukobe,

Odlučni u namjeri da provedemo neophodne reforme za ekonomsko -socijalni oporavak i zapošljavanje, da povedemo najoštriju borbu protiv kriminala i korupcije, da izgrađujemo bogato i otvoreno bosanskohercegovačko društvo kao društvo odgovornih, tolerantnih i solidarnih ljudi,

Pozdravljajući stupanje na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji,

Polazeći od rezultata SDA postignutih u osiguranju nezavisnosti i međunarodnog priznanja Bosne i Hercegovine, u organizaciji odbrane od agresije, u obnovi razorene BiH, u izgradnji i jačanju države,

delegati 6. kongresa definiraju POLITIČKU POZICIJU I POLITIKE SDA

POLITIČKA POZICIJA STRANKE DEMOKRATSKE AKCIJE

SDA potvrđuje poziciju bh. narodne stranke političkog centra otvorene za sve građane Bosne i Hercegovine koji prihvataju njene programske ciljeve i zalažu se za:

1. Cjelovitu i suverenu **Bosnu i Hercegovinu, demokratsku državu zakona, poštivanja ljudskih prava i sloboda i zaštite etničkih prava i interesa;**
2. **Unutarnju ustavnu integraciju** Bosne i Hercegovine ;
3. **Integrisanje Bosne i Hercegovine u EU , NATO** i druge ekonomske i kulturne evropske i svjetske asocijacije;
4. **Ustavne i druge reforme** za uspostavljanje funkcionalne, ekonomski prosperitetne države multietničkih regija sa jedinstvenim ekonomskim prostorom i vladavinom principa tržišne privrede;
5. **Snazno i građansko društvo** u kojem je čovjek- pojedinac subjekt društvenih procesa i u kojem je osigurana zaštita porodice kao temelja zdravog društva;
6. **Očuvanje tekovina odbrambeno-oslobodilačkog rata 1992-1995.,** rješavanje problema boračke populacije i njihovih porodica i zakonsku zabranu negiranja genocida;
7. **Očuvanje vrijednosti antifašizma** na kojima je sazdan demokratski svijet, zakonsku zabranu negiranja holokausta;
8. **Podršku radu institucija koje istražuju prošlost,** stradanja i zločine kako bi svi nestali bili pronađeni i dostojanstveno sahranjeni, a odgovorni za zločine kažnjeni;
9. Izgradnju **povjerenja među narodima i građanima** temeljenog na procesuiranju i kažnjavanju odgovornih za ratne zločine, te utvrđivanju istine o stradanjima u periodu 1992-1995.godina;
10. **Podršku institucijama za provođenje zakona** u borbi protiv kriminala, korupcije i ispoljavanja svakog vida radikalizma i ekstremizma koje vodi nasilju;
11. Osiguranje sigurnosnih, ekonomskih, obrazovnih i svih drugih uvjeta potrebnih za održivi **povratak prognanih i raseljenih lica;**
12. **Razvijanje vrijednosti i principa solidarnosti** između ekonomski razvijenijih prema manje razvijenim područjima sa ciljem ravnomjernog razvoja cijele Bosne i Hercegovine;
13. **Afirmaciju bh. identiteta** kao zajedničke odrednice pripadnosti Bosni i Hercegovini uz očuvanje etničkih posebnosti;
14. **Regionalnu suradnju** na principima poštivanja suvereniteta, teritorijalnog integriteta, dobrosusjedskih odnosa i međusobnog uvažavanja kao osnovu za stabilnost i ekonomski prosperitet naših zemalja i regiona.

I

REFORMA USTAVA I JAVNE UPRAVE

Naš primarni i dugoročni cilj je usvajanje **Ustava kojim bi Bosna i Hercegovina bila definirana kao demokratska, regionalizirana, pravna i socijalna država pod nazivom Republika Bosna i Hercegovina sa tri nivoa vlasti: državni, regionalni i lokalni sa Gradom Sarajevom koji je politički, administrativni, kulturni i ekonomski centar Bosne i Hercegovine.**

1. Reforma postojećeg Ustava BiH

Podržat ćemo reforme koje su u interesu svih građana Bosne i Hercegovine i koje vode jačanju funkcionalne državne strukture. Sva buduća rješenja moraju zadovoljiti princip pune ravnopravnosti naroda i građana na svakom dijelu države Bosne i Hercegovine.

U prvoj fazi ustavnih reformi podržat ćemo amandmanske promjene postojećeg Ustava Bosne i Hercegovine koje osiguravaju **usklađivanje Ustava sa Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, uspostavljanje Vrhovnog suda kao institucije koja će garantirati jednake standarde za sve građane, osiguranje nadležnosti države u onim segmentima koji su uvjet za priključenje Bosne i Hercegovine NATO i Evropskoj uniji, efikasno funkcioniranje institucija Bosne i Hercegovine i eliminiranje blokada u njihovom odlučivanju.**

2. Ustavna reforma entiteta FBiH

Podržavamo ustavnu reformu entiteta Federacija BiH kojoj je cilj racionalizacija i efikasnije funkcioniranje vlasti. **Nećemo prihvatiti bilo kakve nove podjele, crtanje karata i formiranje entiteta sa etničkom dominacijom. Razmatranje administrativno-teritorijalne reorganizacije Federacije BiH treba biti učinjeno u okviru reorganizacije na prostoru cijele Bosne i Hercegovine.**

3. Reforma javne uprave

Naš cilj je država u funkciji općeg dobra, a odgovorna i efikasna administracija u službi građana. Kako bi javna uprava mogla još brže i kvalitetnije pružati usluge građanima i privrednim subjektima, neophodan je nastavak reformi kako je to predviđeno strateškim usvojenim dokumentima.

II

EKONOMIJA, RAZVOJ, ZAPOŠLJAVANJE

Stanje u ekonomiji naše države nameće potrebu za strukturalnim reformama da bi se uspostavila i održavala makroekonomska stabilnost, povećao stepen konkurentnosti naše privrede, izgradio povoljniji ambijent za brži ekonomski rast koji će voditi značajnijem zapošljavanju. **To podrazumijeva reforme i mjere koje će poboljšati poslovno okruženje, smanjiti javnu potrošnju i opterećenja na rad, razviti poslovnu infrastrukturu, aktivirati raspoložive resurse, podržati mala i srednja preduzeća, poljoprivrednike, izvoznike, stimulisati potrošnju domaćih proizvoda, povećati pokrivenost uvoza izvozom i poboljšati naplatu javnih prihoda.**

Ključni sektori naše privrede su **energija i rudarstvo, poljoprivreda i šumarstvo, gradnja saobraćajne infrastrukture i turizam.**

U oblasti energije i rudarstva naš cilj je energetska pouzdana, održiva i neovisna Bosna i Hercegovina sa zakonski potpuno uređenim sektorom energije i rudarstva i spremna za izgradnju energetskih objekata.

U oblasti poljoprivrede i šumarstva naš cilj je stabilna, održiva i moderna poljoprivreda koja osigurava dovoljno kvalitetnih proizvoda za domaće potrebe i izvoz, a siguran i adekvatan dohodak za poljoprivrednike. Takva poljoprivreda će osigurati perspektivu mlađim strukturama stanovništva i revitalizaciju demografske slike ruralnih područja.

Rast u oblasti energetike, poljoprivrede i infrastrukture na posredan način će poduprijeti **razvoj i angažman industrijskih grana u kojima imamo naslijeđe i resurse, posebno u prerađivačkoj industriji.**

Prioritet cjelokupnog ekonomsko-privrednog koncepta su **razvojni zahvati koji će osigurati potrebni nacionalni rast (veći od kamate) i potaknuti potražnju za radnom snagom.**

Razvojni planovi trebaju osigurati **ravnomjerni regionalni i ekološki privredni razvoj.**

III

DRŽAVNA IMOVINA

Za reguliranje pitanja državne imovine isključivo su nadležne institucije BiH. Državna imovina se može i mora riješiti na principima uvažavanja državnosti, suvereniteta i teritorijalnog integriteta BiH.

Insistiramo na punoj implementaciji presude Ustavnog suda BiH o državnoj imovini i hitnom knjiženju državne kao i perspektivne vojne imovine na državu Bosnu i Hercegovinu.

IV

VANJSKA POLITIKA I EUROATLANTSKE INTEGRACIJE

Naši vanjskopolitički prioriteti su punopravno članstvo u NATO i EU, regionalna suradnja, posebno sa susjednim državama, privlačenje stranih investicija, podrška poslovnoj zajednici iz naše zemlje u nastupu na inozemnom tržištu, te zaštita interesa naših građana u svijetu.

I dalje ćemo raditi na unapređenju prijateljskih odnosa sa zemljama istoka, posebno članicama OIC i intenzivirat ćemo ekonomsku suradnju sa poticanjem ulaganja u našu zemlju i jačanjem trgovinskih odnosa.

U okviru državnih institucija i na druge načine, posebnu pažnju ćemo posvetiti anuliranju antibosanskih i antibošnjačkih lobiranja u svijetu.

VI ODBRANA I SIGURNOST

Sigurnost građana, društva i države predstavlja osnovu povoljnog ambijenta za sveopći razvoj institucija, organizacija i struktura države i svih oblika ljudskog djelovanja u njima. Nacionalna/ državna sigurnost sve više je zavisna i integrirana u regionalnu i širu međunarodnu sigurnost da bi se sigurnosne prijetnje, rizici i izazovi uspješnije prevenirali.

Opredijeljeni smo za uključivanje BiH u NATO i druge sigurnosne svjetske, europske i regionalne okvire, za kooperacije, a ne konfrontaciju, za integraciju, a ne fragmentaciju. Naš cilj je članstvo BiH u NATO-u u roku od dvije godine. Ukoliko bude potreban referendum o ulasku BiH u NATO, to može biti samo i isključivo izjašnjavanje svih punoljetnih državljana BiH na prostoru cijele Bosne i Hercegovine.

Naš cilj je postizanje sigurnog okruženja za sve građane i postizanje povjerenja javnosti u vladavinu zakona.

Pružiti ćemo punu podršku nadležnim agencijama u borbi protiv ispoljavanja svih oblika ekstremizama i radikalizama koje vodi nasilju i zločinu. Ta borba se mora voditi na zakonit način uz punu zaštitu ljudskih prava.

Odlučno ćemo se suprotstaviti brutalnim i protivzakonitim istražnim radnjama policije RS-a koja „ borbu protiv terorizma“ zloupotrebljava sa ciljem sprečavanja povratka. Svim raspoloživim legitimnim sredstvima ćemo spriječiti progon nevinih ljudi i zastrašivanje povratnika koji su već jadanput doživjeli egzodus, zločin i genocid.

VII REFORMA PRAVOSUĐA, BORBA PROTIV NASILJA, ORGANIZIRANOG KRIMINALA I KORUPCIJE

Podržavamo aktivnosti na **strukturalnom dijalogu o pravosuđu i provođenje reformi pravosuđa** u BiH, u skladu sa međunarodnim i EU standardima koje, između ostalog, trebaju osigurati **nezavisnost pravosuđa i usklađenost zakona i sudske prakse u BiH; formiranje Vrhovnog suda Bosne i Hercegovine; cjelovitu strategiju za efikasno procesuiranje odgovornih za ratne zločine i unapređenje efikasnosti i efektivnosti u privrednim i upravnim sporovima.**

Korupcija u javnom i privatnom sektoru ugrožava stabilnost i prosperitet države, potkopava povjerenje građana u institucije vlasti, ometa ekonomski razvoj. SDA daje punu podršku svim institucijama zaduženim za prevenciju i borbu protiv korupcije i podržava sve aktivnosti koje će dovesti do unapređenja efikasnosti pravosudnih i drugih institucija u borbi protiv korupcije.

Pozivamo tužilaštva i sudove da ubrzaju procesuiranje slučajeva korupcije, organiziranog kriminala i sumnjive privatizacije.

Podržat ćemo zakonsko i finansijsko osiguranje samostalnosti i neovisnosti institucija za provođenje zakona;

Odlučno ćemo sprečavati pokušaje da se policija i tužilaštvo stave pod političku kontrolu i utjecaj, posebno u postupcima imenovanja i razrješenja.

VIII BOSANSKOHERCEGOVAČKI I ETNIČKI IDENTITET

Afirmacija bh. identiteta kao zajedničke odrednice svih građana Bosne i Hercegovine podrazumijeva državni bosanskohercegovački patriotizam, njegovanje i razvijanje tradicionalnih vrijednosti tolerancije i suživota naših naroda, njihovih različitih kultura i religija. Kultura svakog od bh. naroda je dio kulturne baštine svih nas, a ne samo naroda iz kojeg potiče.

Bh. identitet nije negiranje etničke pripadnosti Bošnjaka, Srba, Hrvata i ostalih, već razvijanje osjećaja pripadnosti državi Bosni i Hercegovini. Afirmacija bošnjaštva kao etničke odrednice najbrojnijeg naroda u Bosni i Hercegovini, razvijanje njegova identiteta i integriteta je preduvjet razvoja bh. identiteta.

Ravnopravnost naroda i zaštita etničkih vrijednosti je u temeljima Bosne i Hercegovine. *Etnička prava se moraju uskladiti sa Odlukom Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti naroda*, a druga kolektivna prava sa demokratskim standardima. Ova prava moraju biti zaštićena istovjetno na cijelom teritoriju države Bosne i Hercegovine. Istovremeno, ona ne mogu biti u suprotnosti sa interesima države Bosne i Hercegovine i univerzalnim ljudskim pravima i slobodama, te dovoditi u pitanje prava drugih.

Osigurat ćemo izučavanje, upotrebu i promoviranje bosanskog jezika u obrazovnim institucijama, medijima i javnom životu.

Zalažemo se za punu **ravnopravnost bosanskog, srpskog i hrvatskog jezika.**

IX VJERSKA PRAVA I SLOBODE

Poštivanje različitih svjetonazora, vjerskih prava i sloboda, što je zagarantirano Ustavom BiH, podrazumijeva i vraćanje oduzete imovine vjerskim zajednicama / crkvama, obnovu porušenih i oštećenih vjerskih objekata i kulturno-historijskog naslijeđa uopće.

Odnosi između države i vjerskih zajednica i njihovo mjesto u društvu treba da budu regulirani kao u zemljama demokratskog svijeta i prilagođeni bh. prilikama, podrazumijevajući pravo na zdravstveno i penziono osiguranje svih vjerskih službenika. Tražimo od Vijeća ministara BiH da ubrza potpisivanje Ugovora sa Islamskom zajednicom u Bosni i Hercegovini.

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini je svojim najvišim pravnim aktima definirala tradicionalno islamsko učenje kao temelj učenja i ponašanja njenih pripadnika. Svako drugačije tumačenje i praksa, bilo za domaću ili vanjsku upotrebu je devijacija i kretanje izvan pozitivnih normi. **Podržavamo poziv IZ u BiH koja je pozvala svoje pripadnike i članove da slijede tradicionalno učenje islama vjekovima prakticirano na ovim prostorima i da odbiju nasilje i zločin u ime islama, gdje god se to događalo.** Nasilje u ime vjere je najgori vid nasilja nad samom vjerom.

Dijelimo zabrinutost muslimana u svijetu usljed istupa pojedinaca i pojedinih zvaničnika na Zapadu koji neodgovorno ili zlonamjerno poistovjećuju islam i muslimane sa grupama i pojedincima koji uzurpiraju vrijednosti i ustanove islama.

Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini nije etnička ili nacionalna zajednica, ali većinu njezinih pripadnika čine Bošnjaci. Prema tome, plemenita islamska tradicija bosanskih muslimana nije baština samo Islamske zajednice niti je njezino čuvanje obaveza samo Islamske zajednice. To je i naša trajna baština i obaveza kao najodgovornijih ljudi u političkom životu bošnjačkog naroda.

X ODRŽIVI POVRATAK IZBJEGLIH I RASELJENIH OSOBA

Potpuna provedba Aneksa VII Dejtonakog mirovnog sporazuma, je ključna pretpostavka za reintegriranje mirne, stabilne i prosperitetne Bosne i Hercegovine. Za održiv povratak neohodno je, pored ekonomskih, osigurati i sve druge pretpostavke kao što je **hitno rješavanje problema u obrazovnom procesu Bošnjaka u entitetu RS i insitucionalno jačanje pozicije povratnika u RS kroz zapošljavanje u općinsku i entitetsku administraciju, javni sektor, te državne institucije smještene u RS, kao i kantone gdje su Bošnjaci u manjini.**

Nastavit ćemo aktivnosti na državnom nivou ,te aktivnosti Federalnog ministarstva za izbjegla i raseljena lica **na ekonomskom jačanju povratničke populacije, stipendiranju studenata kao i pomoći pri ostvarivanju prava na odrađivanje pripravničkog staža.** Potrebno je izmjenama zakona u FBiH **osigurati kontinuitet korištenja ostvarenih prava povratnicima, a do tada donošenjem privremenih mjera osigurati korištenje tih prava.**

XI BORAČKA ZAŠTITA I PRAVA CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Naš cilj u o blasti boračko-invalidske zaštite je osigurati dostignuti obim prava i pravičan status boračkih populacija u skladu sa njihovim potrebama i realnim mogućnostima društva. Insistirajući na pravičnoj kategorizaciji i materijalnom obezbjeđenju ratnih vojnih invalida i porodica poginulih boraca podržat ćemo **utvrđivanje jedinstvene politike donošenjem sistemskih propisa kojima se reguliraju osnovna socijalno-statusna pitanja i pravni položaj boračke populacije,** Zalagat ćemo se za kontinuirano **provođenje Zakona o kontroli zakonitosti korištenja prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite i podzakonskih akata.**

XII PENZIJSKO-INVALIDSKI SISTEM I SOCIJALNA ZAŠTITA

Podržat ćemo donošenje potrebnih zakona i provođenje aktivnosti koje će osigurati optimalne uvjeti za nesmetano funkcioniranje i stabilnost sistema penzijskog i invalidskog osiguranja.

To podrazumijeva ubrzanje aktivnosti na započetoj reformi sistema penzijskog i invalidskog osiguranja na načelima međugeneracijske solidarnosti i uvođenje novih oblika dobrovoljnih vidova penzionih osiguranja sa osnivanjem dodatnih penzionih fondova. Podržat ćemo donošenje **Zakona o osnovama Sistema penzijskog i invalidskog osiguranja na nivou Bosne i Hercegovine kako bi se eliminirale diskriminirajuće odredbe u neharmoniziranim entitetskim zakonima.** Insistirat ćemo na zaštiti standarda postojećih uživaoca penzionih prava, a posebno onih kategorija koji su ostvarili penziono pravo kroz puni radni staž, ali i onih penzionera koji primaju minimalne penzije kao vid socijalne zaštite; Tražit ćemo moguće rješenje problema uvezivanja radnog staža radnicima preduzeća u državnom vlasništvu, koja zbog neadekvatnog poslovanja nisu izvršila obavezu uplate doprinosa za svoje radnike.

Zalažemo se za **Bosnu i Hercegovinu dražvu socijalne pravde**. Izdvajanja za socijalne potrebe uskladiti sa ekonomskim mogućnostima, a postojeća sredstva rasporediti pravednije i racionalnije sprečavajući zloupotrebe i stvarajući neophodne uvjete da se sredstva usmjeravaju onima koji su zaista socijalno ugroženi. Prioritet dati socijalnoj sigurnosti porodica šehida i poginulih branilaca Bosne i Hercegovine te invalida.

Osigurati **dovoljno sredstava za zaštitu prava civilnih žrtava rata**, poboljšanje materijalnog i socijalnog položaja teških invalida, kao i osoba sa specijalnim potrebama, osobito djece.

Podržavati i unapređivati stalni dijalog između sindikata, poslodavaca i vlada.

XIII ZDRAVSTVO

Naš cilj je reforma i racionalizacija zdravstvenog sistema, uz jačanje kvaliteta usluga i principa solidarnosti i uspostava održivog zdravstvenog sistema koji će osigurati zdravstvenu zaštitu građana od rođenja pa do kraja života sa posebnom brigom za zdravlje osoba treće životne dobi, te onih koji boluju od malignih i kardiovaskularnih bolesti.

Aktivnosti ćemo provoditi u skladu preporukama Svjetske zdravstvene organizacije i strategijom razvoja Zdravstvene zaštite u F BiH vodeći računa o obavezama BiH u pogledu međunarodnih standarda u zdravstvenoj zaštiti (Evropska socijalna povelja, Deklaracija o pravima pacijenata u Evropi, Rezolucija UN).

XIV OBRAZOVANJE I NAUKA

Naš cilj je efikasan i brzoreagujući obrazovni sistem, neopterećen ideologijama, povezan sa potrebama tržišta i usklađen sa evropskim standardima.

Uvažavanje i poštivanje kulturoloških različitosti treba da bude zastupljeno u obrazovno-odgojnom sistemu. I dalje ćemo se boriti za jedinstven, moderan i kvalitetan obrazovni sistem što podrazumijeva implementaciju zajedničke nastavno-obrazovne jezgre, ukidanje prekse “dvije škole pod jednim krovom” i eliminiranje diskriminacije i odvajanja učenika i nastavnika po bilo kojem osnovu.

U visokom obrazovanju je potrebno osigurati kvalitet koji će mlađim generacijama omogućiti ravnopravan pristup eminentnim svjetskim univerzitetima i tržištu rada.

Razvoj Bosne i Hercegovine ćemo temeljiti na naučnim saznanjima. To podrazumijeva razvoj i afirmaciju nauke i tehnologije, ulaganjem u nauku i naučno-istraživačke razvojne procese kao bitne preduvjete naučno-tehnološkog i ekonomskog razvoja.

Zalagat ćemo se za izgradnju društva baziranog na moralu i znanju, u kojem će obrazovanje biti tretirano kao jedan od važnijih razvojnih resursa, a ljudski potencijali kao osnovno bogatstvo društva.

Sposobnosti za generiranje znanja, generiranje novih tehnologija i inovacije koje podržavaju održivi razvoj su osnove za uspjeh društva i pojedinaca i zato je prioritetno uspostavljanje uslova za kreiranje znanja, razvoj tehnologija i inovacija kroz razvoj intelektualnog potencijala naše zemlje.

Održiv razvoj zemlje neće biti postignut ukoliko se ne stvore uvjeti za razvoj punog potencijala stanovništva kroz obrazovanje koje mora uključiti ovladavanje savremenim tehnologijama.

Dvadeset prvi vijek je vijek ekonomije znanja i BiH kao i sva društva koja pretenduju da se razvijaju mora utvrditi strategiju razvoja obrazovanja kao osnovnog načina sticanja znanja.

Inovacije i inovacioni sistem su ključna odrednica konkurentnosti država i regija u ekonomiji zasnovanoj na znanju. Inovacije su određene načinom mišljenja, a manje su pitanje raspolaganja tehnologijama. Inovacije se pojavljuju kao rezultat uspostavljanja veza koje ranije nisu postojale i povezivanja onih koji znaju sa onima koji trebaju znanje.

XV KULTURA I SPORT

U cilju obnavljanja i razvoja bosanskohercegovačkog kulturnog bića, podržat ćemo **osiguranje ustavnih i institucionalnih pretpostavki za ostvarivanje kulturne politike na državnom nivou i subvencioniranje kulture na svim nivoima vlasti na principima kvaliteta kao kriterija, smatrajući kulturu faktorom duhovne i moralne ravnoteže društva.**

Podržat ćemo djelovanje i razvoj institucija koje se bave proučavanjem i zaštitom kulture i tradicije naroda Bosne i Hercegovine, kao i donošenje zakona o čuvanju arhivske građe i postojećeg kulturnog blaga.

Posebno ćemo se zalagati za obnovu bošnjačke kulturne baštine i njezin razvoj nakon masovnih razaranja u toku agresije na Bosnu i Hercegovinu i genocida nad Bošnjacima.

Zalagat ćemo se za povezivanje sa svjetskim i evropskim kulturološkim tokovima uz afirmaciju i promociju bh. kulturno-historijskog naslijeđa.

U cilju razvoja sporta koji doprinosi odgoju i razvoju te očuvanju zdravlja djece i omladine, zalagat ćemo se za **razvijanje sportske infrastrukture, stimuliranje sportskih klubova i organizacija, sistematsko rješavanje finansiranja državnih timova i olimpijskih selekcija BiH.**

XVI PORODICA I DEMOGRAFIJA

Nastavit ćemo promovirati **vrijednosti braka između muškarca i žene i porodice kao temelja stabilnog i zdravog društva.**

Insistirat ćemo na zaštiti žene – majke i porodica sa više djece. Podržavat ćemo i raditi na unapređenju predškolskog obrazovanja, a posebnu pažnju posvetit ćemo odgoju i obrazovanju djece sa posebnim potrebama i djece bez roditelja.

Dosljedno ćemo se zalagati za sprečavanje i borbu protiv **pošasti suvremenog svijeta** koje posebno destruktivno djeluju na djecu i porodicu – narkomanija, prostitucija, alkoholizam, pornografija itd.

Pojačati napore, uz sistematske mjere, koje će stimulirati pomoć porodicama sa više djece i tako zaustaviti negativan trend nataliteta.

Popis stanovništva i njegovi rezultati su neophodni za donošenje potrebnih strategija u planiranju razvoja, ekonomije, poljoprivrede, infrastrukture, zapošljavanja, zdravstva i drugih oblasti. Zbog toga smo značajno doprinijeli pripremama i uspješnom provođenju Popisa stanovništva u BiH 2013. godine, provedenom pod nadzorom međunarodne posmatračke misije.

Razultati Popisa moraju se obraditi isključivo u skladu sa Zakonom i međunarodnim statističkim standardima. Zahtjev iz entiteta RS da se prilikom obrade rezultata Popisa protivzakonito eliminiraju popisani građani i falsificira etnička struktura stanovništva, dovodi u pitanje Popis stanovništva. Odlučno odbacujemo takve zahtjeve, jer bi to bio nastavak genocida nad Bošnjacima na prostoru entiteta RS, ovaj put olovkom.

XVII SREBRENICA

Području sa kojeg potiču žrtve genocida u Srebrenici i teritoriju Žepe kao zaštićenim zonama Ujedinjenih nacija, shodno rezolucijama Vijeća sigurnosti br. 819 i 824, posvetit ćemo posebnu brigu. I dalje ćemo se zalagati da ovo područje dobije poseban status koji će osigurati njegov razvoj i omogućiti održivi povratak prognanog stanovništva. U skladu sa rezolucijom Evropskog parlamenta, i dalje ćemo insistirati na donošenju zakona o obilježavanju genocida u Srebrenici.

XVIII UREĐENJE GRADA MOSTARA

Buduće uređenje Grada Mostara ima ključni značaj za ukupnu stabilizaciju političkih prilika i uspješan razvoj Grada. Poseban status Grada Mostara je utvrđen Vašingtonskim i Dejtonskim sporazumom koji definiraju obavezujuće principe lokalne samouprave u Mostaru. Provođenje presude Ustavnog suda BiH o Gradu Mostaru mora se zasnivati na navedenim principima sa rješenjem koje će osigurati **ravnopravnu poziciju konstitutivnih naroda bez dominacije bilo koga, zaštititi prava Bošnjaka i isključiti potencijalnu diskriminaciju.** Navedene principe osigurava uređenje Grada Mostara kao jedinstvenog gradskog područja sa više jedinica lokalne samouprave (općina) uz obaveznu rotaciju gradonačelnika prema etničkom principu.

XIX DIJASPORA

Približno 1/3 građana BiH živi u inozemstvu, a bh.dijaspora je mlada dijaspora i čini je radno najaktivniji dio stanovništva sa prosječkom starosti od 41,5 godina u zemljama EU, a 30 godina u SAD-u. Oni su tamo već osigurali stalni boravak ili državljanstva, mnogi postali uspješni i ugledni građani tih zemalja a većina njih uživa poštovanje šire zajednice. Stranka demokratske akcije će i ubuduće posvećivati pažnju našoj dijaspori i suradnji sa njom, posebno sa onim dijelom dijaspore koja se veže za održivi povratak, zapošljavanje, prosperitet lokalne zajednice. Prvenstveno ćemo nastaviti raditi na **institucionalnom jačanju veza** i suradnje sa našim građanima u inozemstvu. Najbolji način za ostvarivanje ove suradnje je uspostava **državnog ministarstva za iseljenišтво i matice iseljenika.** Istovremeno, naše iseljenišтво treba da bude jedan od važnih mostova suradnje sa drugim državama.

XX SURADNJA SA DRUGIM POLITIČKIM STRANKAMA

Ciljeve naše politike ostvarivat ćemo u suradnji sa drugim političkim subjektima i strankama sa kojima je moguće postići dogovor i kompromise, te koje imaju političke predstavnike u parlamentima.

To se u prvom redu odnosi na političke stranke čiji je prioritet jačanje suverene i demokratske Bosne i Hercegovine u međunarodno priznatim granicama – države ravnopravnih naroda i građana, i koje se zalažu za njeno članstvo u NATO i EU. Ovo svakako podrazumijeva političke stranke koje imaju izabrane predstavnike iz hrvatskog, srpskog, bošnjačkog naroda i ostalih.

Svoje ciljeve i prioritete realizirat ćemo članstvom i aktivnim sudjelovanjem u Grupaciji evropskih narodnih stranaka. U svom radu pridržavat ćemo se temeljnih odrednica programa Evropskih narodnih stranaka prilagođenog tradicionalnim vrijednostima našeg društva.

XXI

OBNAVLJANJE TUŽBE ZA KRŠENJE UN KONVENCIJE O SPREČAVANJU I KAŽNJAVANJU ZLOČINA GENOCIDA

SDA će raditi na prikupljanju novih činjenica i novih dokaza potrebnih da se u ostavljenom roku obnovi tužba protiv Srbije (u sastavu bivše Jugoslavije) za kršenje UN konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida tokom agresije na Bosnu i Hercegovinu u periodu od 1992-1995.godine.